

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 347/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného HHB advokátska kancelária s.r.o., Andreja Kmeťa 13, Martin, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-11C/65/2022 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/68/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. B1-11C/68/2022 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré mu **je povinný** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto

nálezu. Navrhol prikázať mestskému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov, priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ je žalobcom v súdnom konaní vedenom proti Komunálnej poisťovni, a.s. Vienna Insurance Group (ďalej len „žalovaná“), ktoré bolo začaté na základe sťažovateľom podaného návrhu na vydanie platobného rozkazu z 8. septembra 2022. Sťažovateľ si voči žalovanej uplatnil nárok 1 143,79 eur.

3. Sťažovateľ namieta, že od doručenia upovedomenia z 27. októbra 2022 nebol vykonaný súdom žiadny procesný úkon. Nečinnosť súdu tak trvá viac ako 2 roky a 7 mesiacov a sťažovateľovi dosiaľ nebola doručená ani len duplika žalovaného a do podania ústavnej sťažnosti nebolo nariadené ani prvé pojednávanie vo veci. Medzičasom sťažovateľ zaslal 13. septembra 2024 mestskému súdu svoje podanie označené ako „Zmena žaloby“, avšak ani na tento procesný úkon mestský súd nereagoval.

4. Sťažovateľ požaduje primerané finančné zadosťučinenie 800 eur s prihliadnutím na skutočnosť, že v konaní ide o poskytnutie poistného plnenia zo strany žalovanej, ktorá toto poistné plnenie podľa sťažovateľa neoprávnene odmieta poskytnúť. Sťažovateľ už musel v minulosti v súvislosti s poistnou udalosťou, ktorej sa konanie týka, náklad zodpovedajúci výške poistného plnenia uhradiť z vlastných prostriedkov, i keď tento mala znášať žalovaná. Nečinnosť mestského súdu takú dlhú dobu výrazne zasahuje do právnej istoty sťažovateľa, do možnosti nakladať s peňažnými prostriedkami, ktoré mu majú byť žalovanou uhradené, a najmä do jeho ústavou chráneného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 347/2025-10 z 11. júna 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 7. júla 2025 podala ústavnému súdu chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní od 31. októbra 2022, keď bola vec postúpená Okresným súdom Banská Bystrica mestskému súdu ako súdu príslušnému na jej prejednanie. Uviedla, že mestský súd vykonával procesné úkony smerujúce k nariadeniu pojednávania. Z priloženého prehľadu v podstatnom vyplýva, že 14. decembra 2022 bola odoslaná výzva žalovanej na vyjadrenie sa k sťažovateľovej replike. Od 17. do 25. januára 2023 boli vykonané úkony v súvislosti so žurnalizáciou spisu a pridelením spisu zákonnej sudkyňi. Dňa 5. decembra 2023 bol spis pridelený vyššej súdnej úradníčke na realizáciu kontroly spisu v rámci úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania, pričom spis bol následne 6. februára 2024 predložený zákonnej sudkyňi. Vyššia súdna úradníčka vykonala na základe pokynu zákonnej sudkyne z 18. júla 2024 skutkový a právny rozbor veci a spis opätovne predložila 8. novembra 2024 zákonnej sudkyňi. Po naštudovaní spisu zákonná sudkyňa vydala 3. júla 2025 pokyn asistentke v súvislosti s vyhotovením predvolaní na pojednávanie nariadené na 19. september 2025.

7. Opísané procesné úkony svedčia o nepravdivosti tvrdenia sťažovateľa týkajúceho sa nečinnosti mestského súdu. K nedoručeniu dupliky žalovanej sťažovateľovi mestský súd uviedol, že ani nemohla byť doručená, keďže žalovaná dupliku nepodala.

8. Mestský súd zdôraznil, že v obdobiach nečinnosti (t. j. od 25. januára 2023 do 28. novembra 2023, od 6. februára 2024 do 18. júla 2024 a od 30. januára 2025 do 3. júla 2025) nebolo možné konať promptnejšie z objektívnych dôvodov (praceneschopnosť zákonnej sudkyne, jej následná kúpeľná liečba, sťahovanie do budovy terajšieho mestského súdu, nefunkčný elektronický register, nefunkčný systém ASPI, nefunkčnosť počítača zákonnej sudkyne, čerpanie dovolenky a sudcovskej rehabilitácie, povinná účasť na školeniach, pojednávania vo štvrtok a v piatok). Pojednávanie mohla nariadiť až na 19. september 2025, pretože všetky skoršie pojednávacie dni boli obsadené.

9. Napokon zákonná sudkyňa upozornila na skutočnosť, že ani pri maximálnej snahe nie je v možnostiach a schopnostiach sudcu pri počte a skladbe jej pridelených vecí vybavovať ich bez zbytočných prieťahov. Ku dňu podania vyjadrenia má zákonná sudkyňa nevybavených 1818 civilných vecí, čo predstavuje enormné zaťaženie. Poukázala na to, že bývalý Okresný súd Bratislava I (do 31. mája 2023) bol špecifický tým, že bol najväčším a najzaťaženejším okresným súdom na Slovensku s najväčšou fluktuáciou sudcov aj zamestnancov. V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých konštatoval, že tento akútny problémy si vyžadoval od rezortného ministerstva osobitnú pozornosť. Sudca nemôže niesť osobnú zodpovednosť za personálne obsadenie súdu, ktoré ak nie je dostatočné, sa prejavuje v neprimeraných počtoch vecí v jednotlivých oddeleniach.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu.

12. Pri posudzovaní prvého kritéria zložitosti veci je zrejmé, že v danom prípade ide o konanie, v ktorom sa sťažovateľ domáhal vydania platobného rozkazu voči žalovanej. Takéto konanie treba spravidla považovať za jednoduché po právnej stránke, ako aj po faktickej (skutkovej) stránke a patrí k štandardnej a častej agende všeobecného súdu.

13. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke namietaného konania.

14. Pri hodnotení tretieho kritéria (postup mestského súdu) ústavný súd posudzoval dobu od postúpenia spisu Okresným súdom Banská Bystrica mestskému súdu, teda od 31. októbra 2022. Z chronologického prehľadu je zrejmé, že mestský súd síce vykonával určité procesné úkony, tie

však mali povahu interných pokynov v rámci prípravy veci na konanie a rozhodnutie a nesmerovali voči účastníkom konania a k tomu, aby bolo vo veci rozhodnuté. Výnimku predstavujú úkony v podobe odoslania repliky sťažovateľa na vyjadrenie zo 14. decembra 2022 a odoslania predvolaní účastníkom konania na pojednávanie zo 4. júla 2025. Napadnuté konanie je navyše poznačené viacerými obdobiami nečinnosti v rozsahu 10 mesiacov (od 25. januára 2023 do 28. novembra 2023), 5 mesiacov (od 6. februára 2024 do 18. júla 2024) a 5 mesiacov (od 30. januára 2025 do 3. júla 2025), čo napokon pripustila aj zákonná sudkyňa.

15. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že na pojednávaní konanom 19. septembra 2025 bolo mestským súdom vydané uznesenie, ktorým po viac než roku od doručenia návrhu na zmenu žaloby pripustil zmenu žaloby. Zároveň mestský súd odročil pojednávanie pre účely vyhlásenia rozsudku na 17. október 2025. Dňa 13. októbra 2025 však bolo účastníkom oznámené zrušenie termínu tohto pojednávania z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne s tým, že nový termín bude účastníkom konania oznámený po ukončení jej práceneschopnosti.

16. Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie na súde prvej inštancie trvá takmer tri roky, čo je vzhľadom na jednoduchý predmet konania už samo osebe ústavne neakceptovateľné.

17. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o nadmernej zaťažnosti mestského súdu, jeho personálneho poddimenzovania či priedahom vzniknutých v dôsledku sťahovania s ohľadom na zmeny v organizácii súdnictva po 1. júni 2023 ústavný súd vyjadruje určité pochopenie k tomuto neprimeranému stavu. Na druhej strane však poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priedahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 530/2022, II. ÚS 494/2023).

18. Vzhľadom na dĺžku namietaného rozhodovania o nie zložitej veci (tri roky) v spojení s nečinnosťou mestského súdu ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľa prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priedahov.

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 800 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

21. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádza zo zásad spravodlivosti a okolností posudzovanej veci. V prípade sťažovateľa zohľadnil jednoduchý predmet posudzovaného konania, namietanú dĺžku konania a obdobia nečinnosti mestského súdu. Ústavný súd považoval za spravodlivé priznať 500 eur pre sťažovateľa [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde] a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

V.

Trovy konania

22. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom.

23. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2025 je 371 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti), spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje náhrada trov 771,68 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty v sume 177,49 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu